

Warszawa, 30.07.2026

Prof. dr hab. Stanisław Dziekoński
Instytut Pedagogiki UKSW

RECENZJA ROZPRAWY DOKTORSKIEJ

Autor: *Karolina Mroczek-Łuszczak*

Tytuł: „Komunikowanie logopedyczne – logopedia w mediach,
media w logopedii”

Jednostka: Kolegium Mediów i Komunikacji Społecznej.

Wyższa Szkoła Informatyki i Zarządzania z siedzibą w Rzeszowie

Promotor: dr hab. Marcin Szewczyk, prof. WSiIZ

Miejsce i rok: Rzeszów 2026

Objętość: 311 stron

1. Uwagi wstępne

Elementem charakterystycznym ostatnich dziesięcioleci jest dynamiczna ekspansja technologii informacyjno-komunikacyjnych. Czas w jakim żyjemy, już od wielu lat, jest określany epoką informacji, która jeszcze bardziej zyskała na znaczeniu w kontekście charakterystycznej dla współczesności transformacji cyfrowej. Nowe media dokonały przeobrażeń prawie we wszystkich dziedzinach naszego życia. Na naszych oczach wykształtowała się nowa forma organizacji życia – „społeczeństwo informacyjne”, posiadające ogromne, a w wielu przypadkach nawet nieograniczone możliwości w zakresie:

- dostępu do informacji, usług i rozrywki na życzenie;
- interakcji i swobodnego operowania danymi;
- przeprowadzania rozmaitych operacji na odległość;
- komunikowania w dowolnej chwili i z dowolnego miejsca świata połączonego w wirtualną całość za pomocą sieci telekomunikacyjnej.

Podstawowymi mechanizmami funkcjonowania współczesnego społeczeństwa stają się techniki wytwarzania, przetwarzania, przechowywania i przekazywania informacji.

Szczególnie ważną rolę odgrywają dziś technologie związane z Internetem. Ta globalna sieć komunikacyjna zyskała na znaczeniu od początku lat dziewięćdziesiątych dwudziestego wieku, kiedy został stworzony język komputerowy łączący teksty, obrazy i dźwięki - HTML (Hypertext Markup Language). Od tego czasu pojawiła się możliwość lokowania w Internecie baz danych (stron internetowych, witryn, websites), interaktywnie dostępnych dla każdego odbiorcy, niezależnie od jego miejsca pobytu. Jedynym warunkiem jest pozostawanie w granicach funkcjonowania układu telekomunikacyjnego, które w pewnym sensie wyznaczają dziś obszar cywilizowanego świata.

Obok wymiany informacji za pomocą poczty elektronicznej, dzięki WWW można było zacząć udostępniać informacje również w nowym, innym trybie - na życzenie. Coraz bardziej aktywną rolę w tak kształtowanych formach komunikowania społecznego zaczął więc odgrywać odbiorca komunikatu, który stawał się równocześnie inicjatorem, koordynatorem i beneficjentem wydarzeń komunikacyjnych. Komunikowanie internetowe wypiera telewizję uznawaną do niedawna za medium posiadające największe znaczenie społeczne. Znaczenie tych procesów przybrało na sile zwłaszcza w okresie pandemii Covid 19, która – zdaniem wielu osób, wprowadziła nas w pełni w cywilizację cyfrową. Powszechną stała się opinia, że nie ma powrotu do tego, co było wcześniej. Wobec takich opinii wiele uwagi poświęca się rozwojowi technologii cyfrowych, wskazując na ich podstawowe znaczenie nie tylko obecnie, ale przede wszystkim w przyszłości.

Przedstawione wyżej spojrzenie pozwoliłem sobie już wcześniej zaprezentować w wielu wystąpieniach i opracowaniach pisemnych, bazując na dostępnej literaturze. Przywołuję je w opracowaniu niniejszej recenzji, ponieważ określone wyżej konteksty są bliskie p. mgr Karolinie Mroczek-Łuszczyk, która podjęła się opracowania tematu: „Komunikowanie logopedyczne-logopedia w mediach, media w logopedii”. Sama Autorka daje temu wyraz już w pierwszych zdaniach „Wstępu” do pracy, kiedy pisze, że „w kontekście dynamicznych zmian społecznych, kulturowych i technologicznych procesy komunikacyjne ulegają transformacji, a przed logopedią, podobnie jak przed innymi dziedzinami, stawiane są nowe wyzwania” (s. 6). W pewnym sensie niniejsza rozprawa jest próbą rozpoznania i właściwego odczytania nowych „znaków czasu” w przeobrażeniach życia społecznego, które nie tyle należy oceniać z zewnątrz, ile starać się zrozumieć od wewnątrz, sięgając do ich rzeczywistych przyczyn, by pełniej i trafniej ocenić dostrzegalne efekty czy konsekwencje. Takie podejście wymagało od Autorki dużej dyscypliny badawczej chroniącej przed dwiema skrajnościami: wręcz apologetycznym minimalizowaniem czy zawężaniem skali zjawiska z jednej strony i

katastrofizmem z drugiej, znajdującym swe odbicie zwłaszcza w narracji publicystycznej pozbawionej pogłębionego studium naukowego. Lektura rozprawy pokazuje, że Doktorantka potrafiła zachować obiektywne podejście w ocenie analizowanych zjawisk, odnosząc je do kategorii komunikowania, które słusznie uznaje za fundament życia społecznego i podstawowy element jakości życia ludzkiego (s. 6). Wartość komunikowania w strukturach życia społecznego jeszcze bardziej uwidacznia się przy analizie samego pojęcia komunikacja, które jakkolwiek posiada wieloraką konotację, w najbardziej ogólnym znaczeniu jest postrzegane jako proces wymiany informacji, myśli i uczuć między jednostkami i grupami, z pomocą różnych środków.

W literaturze zjawisko komunikacji jest szeroko komentowane, podobnie jak samo komunikowanie, które jest przedmiotem badań między innymi ze strony przedstawicieli takich nauk, jak socjologia, psychologia, językoznawstwo, czy medioznawstwo. Autorka dysertacji ma tego świadomość, o czym świadczy fakt, że sięga do opracowań, jakie ukazały się na gruncie tych nauk, ale równocześnie dostrzega w literaturze pewną lukę. Niniejsza dysertacja jest próbą jej wypełnienia, umiejętnie łącząc problematykę dynamicznej transformacji cyfrowej i „społeczeństwa informacji” z logopedią, która tworzy własny obszar badań nad komunikacją.

2. Zasadność wyboru tematu

P. mgr Karolina Mroczek-Łuszczuk już na wstępie swoich naukowych dociekań wyraża jednoznaczne stanowisko, że w kontekście dynamicznych zmian społecznych, kulturowych i technologicznych procesy komunikacyjne ulegają transformacji, stąd też przed logopedią, która odpowiada na kluczowe potrzeby człowieka jako istoty społecznej i odgrywa znaczącą rolę w komunikowaniu międzyludzkim, stawiane są nowe wyzwania (s. 6). W ten sposób Doktorantka uzasadnia wartość opracowania obranej przez siebie problematyki, jeszcze bardziej rozwijając ten wątek przy próbie oceny dotychczasowych osiągnięć naukowych, jakiej dokonuje w oparciu o przegląd literatury przedmiotu formułując trafne opinie. Doktorantka wprost stwierdza, że w refleksji naukowej jakkolwiek temat znaczenia mediów dla logopedii jest poruszany, to pojawia się w dość wąskim zakresie i sporadycznie, jeśli uwzględni się skalę rozwoju i wzrostu znaczenia technologii cyfrowych w wymiarze życia społecznego i rozwoju osobistego człowieka. Brakuje ugruntowanego nurtu badań, który łączyłby w sposób pełny logopedię z komunikacją społeczną i naukami o mediach (s. 7). Tę lukę próbuje wypełnić Doktorantka swoją dysertacją, którą w świecie nauki można postrzegać jako nowe otwarcie, w pewnym sensie, gdy chodzi o skalę badanego zjawiska, wręcz pionierskie (7). Jest to znacznie

więcej niż podejmowane już wcześniej przez innych autorów rozważania dotyczące między innymi funkcjonowania logopedów w przestrzeni medialnej, ze wskazaniem zarówno działań popularyzatorskich, jak i zjawisk budzących wątpliwości merytoryczne i etyczne. Warto podkreślić, że do tych publikacji Doktorantka sięga, podkreślając ich rozproszony i ograniczony charakter. Tej oceny nie zmienia nawet fakt, że w literaturze pojawiły się już wcześniej opracowania podejmujące refleksję na temat rozwoju mowy i komunikacji u dzieci w kontekście korzystania z mediów elektronicznych, dotyczące potencjału tych mediów w terapii logopedycznej, czy też prezentujące opinię polskich logopedów o wykorzystaniu nowoczesnych technologii oraz mediów cyfrowych w diagnozie i terapii logopedycznej (s. 7-8). Literatura ta stanowi cenny punkt odniesienia dla Doktorantki, która wchodzi w te zagadnienia znacznie głębiej i bardziej kompleksowo, ze znacząco poszerzonym warsztatem badawczym i wyczuwalną pasją wpisaną również w jej codzienną pracę jako czynnej zawodowo neurologopedki i surdologopedki (s. 9).

Odnosząc się do trafności wyboru tematu czy zasadności jego opracowania nie można pominąć kwestii, że p. mgr Karolina Mroczek-Łuszczuk swoim opracowaniem wpisuje się w refleksję nad współczesną logopedią, jej tożsamością i sposobami zdobywania wiedzy w obliczu mediatyzacji życia społecznego i rosnącego znaczenia sztucznej inteligencji. Doktorantka, za Danutą Pluta-Wojciechowską, słusznie podkreśla, że dynamiczny rozwój logopedii prowadzi do redefinicji jej przedmiotu badań oraz wzbogacania zakresu działań diagnostycznych i terapeutycznych (s. 7).

Swoją pracą naukową Doktorantka wpisuje się również w nurt komunikowania zdrowotnego, skupionego na tworzeniu, przekazywaniu i interpretowaniu informacji dotyczących zdrowia, chorób oraz działań profilaktycznych w przestrzeni publicznej i medialnej. Dla p. mgr Karoliny Mroczek-Łuszczuk, jak sama stwierdza, perspektywa czy kategoria komunikowania zdrowotnego, obok komunikowania edukacyjnego, stanowi ramę teoretyczną dla analiz wychodzących naprzeciw potrzebie analizy i konceptualizacji komunikowania logopedycznego (s. 8). Trudno nie zgodzić się ze stanowiskiem Doktorantki, że „niniejsza dysertacja stanowi pierwsze kompleksowe podejście do tego zagadnienia i tworzy podstawę dla nowych perspektyw badawczych i praktycznych w tym obszarze” (s. 9).

3. Cel i problem badawczy

O tym co jest celem i zasadniczym problemem badawczym recenzowanej dysertacji jej Autorka informuje we „Wstępie” stwierdzając następująco: „Głównym celem niniejszej

dysertacji jest identyfikacja i charakterystyka komunikowania logopedycznego jako odrębnej formy komunikowania specjalistycznego w nowych mediach, określenie jego funkcji (edukacyjnej, profilaktycznej, marketingowej i wizerunkowej) oraz mechanizmów profesjonalizacji i rozprzestrzeniania się dezinformacji w tej przestrzeni” (s. 9). To co zwraca uwagę, to złożoność tego sformułowania wynikająca z dookreślenia bardziej szczegółowych obszarów tematycznych wpisujących się w identyfikację i charakterystykę komunikowania logopedycznego jako odrębnej formy komunikowania specjalistycznego w nowych mediach. Rodzi się pytanie, czy formułując cel główny nie można było zatrzymać się na tym ogólnym określeniu, tym bardziej, że Doktorantka formułuje cele szczegółowe, w których odnaleźć można zawężoną czy sektorowo ujętą charakterystykę obszarów badawczych i tematów wpisujących się w zasadniczy problem podjęty w dysertacji. Ewentualnie można byłoby go oddać czy ująć w pytaniu, co mogłoby jeszcze bardziej wyostrzyć jednoznaczność sformułowania. Doktorantka zdecydowała się na formę twierdzenia, w którym wyjaśnia, że „problem badawczy niniejszej dysertacji koncentruje się na systemowym opisie komunikowania logopedycznego w nowych mediach” (s. 10). Wskazuje zatem, że będzie badać korelacje między mediami a logopedią z uwzględnieniem różnych kontekstów. Dla większej czytelności doprecyzowuje, że „problem główny rozprawy obejmuje funkcje komunikowania logopedycznego, mechanizmy profesjonalizacji zawodu oraz – uzupełniając – obecność i odbiór dezinformacji w tej przestrzeni (s. 10).

Lektura dysertacji pozwala dostrzec, że główny problem rozprawy został sformułowany w oparciu o przegląd literatury. Jest wynikiem zauważenia określonej luki w podawanej wiedzy naukowej i odpowiedzią na potrzeby dostrzegalne w praktycznych działaniach. Dotyczy on istotnych wyzwań społecznych i zgodnie z przyjętymi założeniami metodologicznymi został na tyle ograniczony, że dał się opisać w jednej pracy.

Na podstawie analizy dotychczasowego stanu badań i obserwowanej aktywności logopedów w nowych mediach Doktorantka - w sposób dość rozbudowany i zgodnie z przyjętymi standardami, w formie zdania oznajmującego, formułuje hipotezę główną. Zakłada, że „komunikowanie logopedyczne w nowych mediach stanowi odrębną formę komunikowania specjalistycznego, charakteryzującą się specyficznymi funkcjami (edukacyjną, profilaktyczną, marketingową i wizerunkową) oraz strategiami komunikacyjnymi, które odróżniają je od innych typów komunikowania zawodowego i służą profesjonalizacji zawodu” (s. 11). Weryfikacja hipotezy głównej, jak też hipotez pomocniczych następuje poprzez analizę wyników uzyskanych z badań.

5. Warsztat metodologiczny i badawczy

Rozprawa liczy pięć rozdziałów, ułożonych zgodnie z logiką przyjętego paradygmatu: dwa pierwsze budują teoretyczne i metodologiczne podstawy pracy. Prezentują aktualny stan wiedzy w odniesieniu do omawianych zagadnień, zdobytej poprzez literatury przedmiotu z zakresu nauk o komunikacji społecznej, mediach i logopedii, z wykorzystaniem metody badań bibliograficznych i desk research. Wiedza z nauk o komunikacji i mediach pozwoliła stworzyć teoretyczne fundamenty dla zdefiniowania i interpretacji pojęcia: komunikowanie logopedyczne. Zadania tego Autorka dysertacji podjęła się w rozdziale trzecim, poświęconym konceptualizacji zjawiska komunikowania na tematy logopedyczne z wykorzystaniem mediów. Metodologię badań własnych i poszczególne etapy wywodu naukowego p. mgr Karolina Mroczek-Łuszczuk prezentuje w rozdziale czwartym, całościowo omawiając założenia metodologiczne. Zgodnie z zapowiedzią zamieszczoną we „Wstępie” do pracy Autorka uzasadnia wybór poszczególnych metod, przybliży hipotezy i sposoby ich weryfikacji, opisuje narzędzia badawcze i ich strukturę – w tym kwestionariusze ankiety, klucz kategoryzacyjny oraz strukturę organizacyjną wywiadów pogłębionych. Syntetyczne podsumowanie przeprowadzonych badań jest w rozdziale piątym, który zawiera najważniejsze wnioski dotyczące roli komunikowania logopedycznego w kontekście nauk o komunikacji społecznej i mediach oraz logopedii. Ten rozdział posiada wybitnie aplikacyjny charakter, przede wszystkim ze względu na sformułowane rekomendacje dla środowiska logopedycznego i działań komunikacyjnych z wykorzystaniem mediów, przywołane także w zakończeniu, które nakreśla nowe i co istotne możliwe kierunki rozwoju logopedii w kontekście medialnym. Zgadzam się z opinią Doktorantki, że prowadzona przez nią refleksja naukowa, zwłaszcza zaprezentowane wnioski i rekomendacje, mogą stanowić inspirację dla środowiska akademickiego (s. 15).

Warsztat metodologiczny i badawczy Doktorantka zdecydowała się przybliżyć już we „Wstępie” do pracy, przy czym szczegółowemu opisowi zastosowanych w dysertacji metod, technik i narzędzi, jak też terenowi i organizacji badań, dedukuje oddzielny rozdział, który następuje po części teoretycznej przed rozdziałem analitycznym, obejmującym prezentację i omówienie wyników badań. Przy takim rozwiązaniu nasuwa się pytanie, czy część treści dotyczących przyjętej metodologii, podanych we „Wstępie” do pracy, nie można było ująć w rozdziale wprost poświęconym metodologii, tym bardziej, że dotyczą celu i głównego problemu, pytań badawczych i hipotez, metod i narzędzi badawczych. Takie rozwiązanie

bardziej odpowiadałoby klasycznemu podziałowi treści, jaki spotykamy zwłaszcza w pracach z zakresu nauk społecznych, gdzie rozdział metodologiczny rozdziela wyraźnie rozdziały teoretyczne od części z wykorzystaniem metod właściwych pracom empirycznym i o charakterze aplikacyjnym, który odnajdujemy także w ocenianej dysertacji. Przyjęte przez Doktorantkę rozwiązanie można tłumaczyć chęcią oryginalnego podejścia do układu treści, który dostrzega się w pewnym sensie także przy próbie określenia charakteru rozdziału trzeciego – bardzo ciekawego w swej treści i potrzebnego. W odróżnieniu od dwóch pierwszych rozdział trzeci nie jest przypisany wprost do rozdziałów teoretycznych – chociaż do nich nawiązuje, i wyraźnie oddzielony od części badań własnych, jakkolwiek stanowi dla nich fundament.

Można było się też zastanowić, czy rozdziałów wpisujących się w tworzenie podstaw teoretycznych dysertacji nie sformułować bardziej problemowo. W obecnym kształcie został przyjęty przypominający podręcznikowy czy encyklopedyczny układ, co może mieć też dodatnie strony zwłaszcza dla odbiorców nie zagłębiających się w naukę – praktyków. Wydaje się, że właśnie ta perspektywa zadecydowała o przyjęciu prezentowanego w pracy rozwiązania.

To co jest istotne, z punktu widzenia dokonywanej oceny w tym punkcie, to fakt, że Doktorantka szczegółowo opisała, właściwie dobrała i zastosowała warsztat metodologiczny i badawczy. W sposób poprawny wykorzystwała narzędzia badawcze, stosowane zarówno w badaniach ilościowych jak i jakościowych. Dzięki temu został rozwinięty problem badawczy sformułowany w dysertacji i osiągnięte zakładane cele. Podkreślić trzeba precyzję w opracowaniu układu treści. Jeśli przyglądamy się strukturze pracy przebiega wręcz aptekarska dokładność w rozpisaniu poszczególnych rozdziałów, które są logicznie ze sobą powiązane i konsekwentnie rozwijają problematykę określoną w obranym temacie.

6. Ocena merytoryczna

Pod względem merytorycznym rozprawę należy ocenić pozytywnie. Autorka podjęła temat niezwykle ważny i aktualny, ale równocześnie bardzo trudny, ze względu na dotychczasowe luki w jego opracowaniu, ale też wyjątkową interdyscyplinarność. W przygotowaniu dysertacji i jej opracowaniu Doktorantka musiała sięgnąć do zasobów wiedzy gromadzonych przez przedstawicieli nauk zajmujących się komunikowaniem w medycynie, logopedią czy też przywołać treści formułowane w ogóle na gruncie nauk społecznych. We współczesnych opracowaniach i badaniach naukowych mamy co prawda do czynienia z interdyscyplinarnością coraz częściej, ale wymaga to od badacza niesamowitych kompetencji i

dużej dyscypliny przy doborze i prezentowaniu treści, by nie zgubić tego obszaru, który powinien być priorytetowy dla prowadzonych badań. Innymi słowy chodzi o to, by treści z nauk pomocniczych nie zdominowały lub nie przesłoniły przekazu właściwego głównemu obszarowi badań. Nie każdy potrafi sobie z tym poradzić. Tymczasem p. mgr Karolina Mroczek-Łuszczuk sprostowała temu zadaniu, co widać już bardzo wyraźnie w części teoretyczno-diagnostycznej. Utrzymanie tylko takiego poziomu miało znaczenie przy próbie wypracowania definicji komunikowania logopedycznego, która – jak słusznie podkreśla Doktorantka, „stanowiła kluczowe narzędzie analityczne zarówno w badaniach własnych i całej konstrukcji rozprawy” (s.241). Należy przy tym podkreślić, że każda próba zdefiniowania czegokolwiek nie jest łatwa, o czym w wielu przypadkach świadczy liczba definicji skupionych na tym samym problemie. Przykładem może być wielość definicji i określeń wyjaśniających, czym jest wychowanie. Z kolei wypracowanie trafnej definicji daje jej autorowi wyjątkową rozpoznawalność. P. mgr Karoliny Mroczek-Łuszczuk jednoznacznie stwierdza, że termin komunikowanie logopedyczne „nie funkcjonował dotychczas w literaturze przedmiotu jako odrębna forma komunikowania specjalistycznego, mimo że przekazy o tematyce logopedycznej są obecne w przestrzeni medialnej” (s. 241). Jest to niezwykle cenna merytorycznie część pracy, która równocześnie stanowi fundament dla badań i tworzonych opinii w części empirycznej. Doktorantka formułuje autorską definicję, w świetle której komunikowanie logopedyczne jest rozumiane jako „proces społeczny i specjalistyczny, obejmujący, wymianę informacji, opinii i znaczeń dotyczących zagadnień logopedycznych, realizowany w przestrzeni interpersonalnej, instytucjonalnej i medialnej” (s. 241).

Ważnych informacji dostarczają nie tylko badania ilościowe, ale też wywiady, jakie zostały ujęte w dysertacji. Oceniając rozprawę od strony merytorycznej można stwierdzić, że Doktorantka wypełnia lukę w zakresie definicji komunikowania logopedycznego, tak od strony samej definicji, jak też jego funkcji, zauważalną w badaniach i publikacjach. Recenzowana rozprawa prezentuje usystematyzowaną wiedzę na temat obecności logopedów w mediach i otwiera nowe perspektywy badawcze w obszarze komunikacji specjalistycznej.

Podsumowując, recenzowana rozprawa doktorska rozwiązuje problem badawczy postawiony we wstępie, realizuje założone cele, poprawnie weryfikuje hipotezę główną oraz hipotezy szczegółowe. Wartość poznawcza pracy jest zadawalająca, a jej wnioski mają znaczenie zarówno naukowe, jak i praktyczne.

7. Ocena strony formalnej i językowej

Całość pracy otwiera strona tytułowa informująca o temacie pracy, jej autorce, promotorze i miejscu prowadzonych badań. Po stronie tytułowej Autorka zamieściła spis treści zawierający: wstęp, tytuły rozdziałów, podrozdziałów i bardziej szczegółowej struktury w podrozdziałach, zakończenie, bibliografię, netografię, spis rysunków, wykresów i tabel, streszczenie w języku polskim i angielskim. W spisie treści zostały też ujęte załączniki zawierające kwestionariusz ankiety (sondaż diagnostyczny), klucz kategoryzacyjny (analiza zawartości), struktura organizacyjna (wywiad pogłębiony) i wywiady pogłębione z respondentkami. Jak już zostało podkreślone w części omawiającej metodologię, praca została podzielona na rozdziały teoretyczne i metodologiczno-badawcze.

Struktura pracy odpowiada wymaganiom stawianym pracom naukowym ponieważ jest logiczna, spójna i przejrzysta, a kolejne rozdziały rozwijają główny problem dysertacji określony w jej tytule. Podział treści jest właściwy. W pracy jest zachowana zgodność tytułów rozdziałów i podrozdziałów z treścią wewnątrz. Został też spełniony wymóg zachowania proporcji między poszczególnymi częściami.

Wstęp do pracy wprowadza czytelnika w jej główny problem i zapoznaje z argumentacją wyboru tematu. Doktorantka wykazała się dużą znajomością stanowisk i publikacji poruszających wybrane zagadnienia wpisujące się w badania planowane i przeprowadzone w ramach ocenianej dysertacji. Właściwie oceniła zakres osiągnięć i luk występujących w obranej przez siebie problematyce, tym samym pokazując zasadność opracowania obranego przez siebie tematu. We wstępie jest też opis warsztatu metodologicznego wykorzystanego w pracy, ze wskazaniem co będzie przedmiotem i celem badań, jakie hipotezy badawcze zostały przyjęte, jaką treścią zostały wypełnione poszczególne rozdziały oraz jakie narzędzia i metody zostały wykorzystane. Na wyróżnienie zasługują również wprowadzenia i podsumowania do poszczególnych rozdziałów. W zakończeniu pracy Doktorantka prezentuje natomiast nasuwające się z przeprowadzonych analiz i najważniejsze wnioski, dokonuje podsumowań i ukazuje perspektywy dalszych badań nad komunikowaniem logopedycznym.

Praca doktorska p. mgr Karoliny Mroczek-Łuszczuk została napisana poprawnym, komunikatywnym językiem. Dobrze się ją czyta, przy czym w tekście, jaki otrzymałem, zdarzają się literówki, np. litera „w” jest łączona z wyrazem, do którego się odnosi, czy „z” jest przypięte do „się” (s. 8). Część wyrazów jest ze sobą łączona, bez robienia spacji, albo pojawiają się same litery odnoszące się do jakiegoś pojęcia, bądź tylko części wyrazu (np. ss.

80, 84, 121, 126). Doktorantka pisze np. o latach „00.XXI wieku...” (s. 121). W niektórych przypadkach przypis powinien być postawiony w innym miejscu, by bardziej nim oddać całą myśl wyrażoną w zdaniu (zob. przypis: 532, 533). Tekst w przypisach można było poddać wyjustowaniu. Praca zatem wymaga pewnej korekty od strony edytorskiej. Warto na to zwrócić uwagę zwłaszcza przy wydaniu tej pracy w formie książki.

Pozytywnie należy ocenić określną logikę prowadzonej refleksji. Autorka stara się unikać zbędnych powtórzeń, jakkolwiek są one widoczne w tekście. Autorka podejmuje jednak próbę przedstawienia zagadnień już sygnalizowanych i częściowo omówionych w innym kontekście.

Doktorantka sięga do literatury z różnych obszarów nauki dokonując przeglądu stanowisk i prezentując w sposób syntetyczny najważniejsze ujęcia. Bardzo dobrze, wręcz skrupulatnie je dokumentuje. Sięga do opracowań rozpoznawalnych naukowców i właściwie dobiera literaturę. Jej pełny wykaz znajduje się w „Bibliografii”, w której Autorka zamieszcza ponad 200 pozycji, a w netografii ponad 40. Są to opracowania nie tylko w języku polskim, ale też angielskim. Biorąc pod uwagę, że Doktorantka główną uwagę skoncentrowała na badaniach empirycznych, bardzo rozbudowując w tym zakresie warsztat badawczy, liczba zebranych i co istotne wykorzystanych pozycji bibliograficznych robi pozytywne wrażenie. Spis literatury został poprawnie sporządzony. Dotyczy to również źródeł internetowych.

Dysertację cechuje bogactwo przypisów, które rzetelnie dokumentują wykorzystywane źródła. Doktorantka wybrała system przypisów dolnych, jednolicie i konsekwentnie je stosując, włącznie z ich skracaniem.

Materiał empiryczny został zilustrowany przejrzystymi tabelami i wykresami, które bez wątpienia stanowią wartość dodaną rozprawy, znacząco pomagając w interpretacji wyników badań. Fragmenty wypowiedzi respondentów wyraźnie zostały oddzielone od tekstu analitycznego Autorki dysertacji, dzięki czemu nie ma wątpliwości, gdzie kończy się głos badanych, a zaczyna interpretacja badacza.

Pytania do dyskusji

- W komunikowania logopedycznym, co może wpłynąć na znaczące zwiększenie w mediach społecznościowych treści o charakterze edukacyjnym i profilaktycznym?
- Jak budować u rodziców i wychowawców cyberodporność na występujące w przekazie mediów – o czym Pani wspomina, różne typy dezinformacji dotyczącej rozwoju

mowy, błędne interpretacje zaleceń terapeutycznych czy przekazy reklamowe przypisujące określonym, produktom właściwości wspierające rozwój mowy?

- Na ile rozwój AI może zmienić dotychczasowe paradygmaty w komunikacji logopedycznej?

Wniosek końcowy

Rozprawa doktorska p. mgr Karoliny Mroczek-Luszczyk stanowi wartościowe, dobrze udokumentowane i metodologicznie dojrzałe studium naukowe. Temat pracy jest interesujący i społecznie bardzo ważny. Przyjęty kierunek badań wpisuje się w kategorię nowości ujęcia zagadnienia, które sektorowo zostało już zauważone w literaturze, ale w takim wymiarze, zarówno, gdy chodzi o głębie naukowego studium, jak i kompleksowość ujęcia, nie zostało podjęte i opracowane. Na tym tle poddana opiniowaniu dysertacja cechuje się wyjątkowością, a nawet pionierskością ujęcia. Metodologia, warstwa merytoryczna i formalna spełniają kryteria stawiane rozprawom doktorskim. W związku z powyższym stwierdzam, że recenzowana rozprawa spełnia wymogi określone w art. 187 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce*, stanowiąc oryginalne rozwiązanie problemu naukowego. Wniosuję zatem o dopuszczenie p. mgr Karoliny Mroczek-Luszczyk do dalszych etapów przewodu doktorskiego.

Prof. dr hab. Stanisław Dziekoński